

Business Centre Club

Warszawa, 13 sierpnia 2020 r.

STANOWISKO

dotyczy: projektu ustawy o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (druk sejmowy 539)

Zwolnienie z odpowiedzialności karnej pod pretekstem walki z COVID-19

Wczoraj na stronie Sejmu RP został opublikowany projekt ustawy zgodnie z którym z odpowiedzialności karnej zwolniony będzie każdy, kto naruszy obowiązki służbowe lub obowiązujące przepisy. Jedynym warunkiem zwolnienia z odpowiedzialności będzie działanie w interesie społecznym oraz w celu przeciwdziałania COVID-19, jeżeli – bez naruszenia obowiązków lub przepisów – podjęte działanie przeciw COVID-19 nie byłoby możliwe lub byłoby istotnie utrudnione. Zdaniem BCC, pomimo pandemii COVID-19, wbrew tezom zawartym w uzasadnieniu projektu ustawy, taka regulacja nie znajduje żadnego uzasadnienia.

W kodeksie karnym istnieją przemyślane, wypracowane latami przez doktrynę prawa karnego oraz orzecznictwo, zapisy pozwalające zwolnić z odpowiedzialności karnej osobę, która działa w celu uchylenia bezpośredniego niebezpieczeństwa grożącego jakimkolwiek dobru chronionemu prawem, jeżeli niebezpieczeństwa nie można inaczej uniknąć, a dobro poświęcone przedstawia wartość niższą od dobra ratowanego. Zwolnienie z odpowiedzialności na podstawie dotychczas obowiązujących przepisów odbywa się zatem w ściśle określonych warunkach. **Propozycja zmiany specustawy COVID-19 stanowi radykalną liberalizację dotychczasowych przepisów kodeksu karnego i de facto usprawiedliwi naruszenie każdego dobra prawnego przez dowolną osobę** (przepisy bowiem dotyczą nie tylko urzędników czy funkcjonariuszy państwowych).

Sejmowy projekt zawiera przy tym bardzo ogólne, wielce nieprecyzyjne przesłanki zwolnienia z odpowiedzialności karnej tj. działanie w celu przeciwdziałania COVID-19 (nie ma żadnego znaczenia, czy został osiągnięty jakikolwiek efekt w tym przeciwdziałaniu) oraz w interesie społecznym, co też powoduje, iż przepisy te będą mogły znaleźć zastosowanie do bardzo wielu stanów faktycznych, w tym takich, w których zwolnienie z odpowiedzialności karnej nie powinno mieć miejsca.

Co bardzo istotne, w przypadku wejścia w życie zapisów ww. specustawy, znajdą one zastosowanie zarówno do czynów już popełnionych, jak i tych, które zostaną popełnione w przyszłości (w tym przypadku specustawa zadziała wstecz). Analizowane zapisy specustawy będą mogły znaleźć zastosowanie nawet w przypadku wprowadzenia w przyszłości przepisów, które będą mniej korzystne dla sprawcy (tj. przepisów uchylających lub zmieniających zapisy specustawy).

Wynika to z jednej z podstawowych zasad kodeksu karnego, zgodnie z którą – jeżeli w czasie orzekania obowiązuje ustawa inna niż w czasie popełnienia przestępstwa – stosuje się ustawę nową, jednakże należy stosować ustawę obowiązującą poprzednio, jeżeli jest względniejsza dla sprawcy.

Opiniowany projekt ustawy jest przykładem błędnej, nieuzasadnionej ingerencji w fundamentalne reguły prawa karnego i może stanowić w przyszłości pole do nadużyć, w tym uniknięcia przez sprawców odpowiedzialności karnej w sytuacji, gdy zwolnienie z tej odpowiedzialności nie znajduje żadnego racjonalnego uzasadnienia, także w odbiorze społecznym.

Business Centre Club apeluje o zaniechanie dalszych prac legislacyjnych nad ww. projektem specustawy.

Kontakt z ekspertem:

Radosław Płonka

ekspert BCC ds. prawa gospodarczego

tel. 501 177 515

e-mail: radoslaw.plonka@bcc.org.pl

Kontakt dla mediów:

Emil Muciński

rzecznik, Instytut Interwencji Gospodarczych BCC

tel. 602 571 395, 22 58 26 113

e-mail: emil.mucinski@bcc.org.pl; instytut@bcc.org.pl